

D E C I Z I E

23 octombrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Vladimir Timofti,
Judecători – Anatolie Țurcan și Elena Cobzac,

examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de către avocatul Gamurari Victoria în numele inculpatei Badiuțanu Liubovi, de către inculpații Badiuțanu Ion și Badiuțanu Nadejda și de către avocatul Istrati Maria împreună cu inculpata Badiuțanu Liubovi, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoreiei Hîncești sediul Central din 23 ianuarie 2019 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 24 aprilie 2019, în cauza penală în privința lui

Badiuțanu Ion xxxxx, născut la xxxxx, originar din xxxxx, domiciliat în xxxxx,

Badiuțanu Liubovi xxxxx, născută la xxxxx, originară și domiciliată în xxxxx

și

Badiuțanu Nadejda xxxxx, născută la xxxxx, originară din xxxxx, domiciliată în xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 31.05.2016 - 23.01.2019;

Instanță de apel: 21.02.2019 - 24.04.2019;

Instanță de recurs: 14.08.2019 - 23.10.2019.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoreiei Hîncești sediul Central din 23 ianuarie 2019, au fost recunoscuți vinovați și condamnați:

- *Badiuțanu Ion* în baza art.287 alin.(2) lit. b) Cod penal, la amendă în mărime de 500 unități convenționale, echivalentul a 10 000 lei.

În conformitate cu art.85 alin.(1) Cod penal, pentru cumulul de sentințe, la pedeapsa aplicată s-a cumulat integral partea neexecutată a pedepsei stabilite prin sentința Judecătoreiei Hîncești din 06 mai 2014, cu dispunerea executării de sine stătător a pedepselor aplicate;

- *Badiuțanu Liubovi* în baza art.287 alin.(2) lit. b) Cod penal, la amendă în mărime de 400 unități convenționale, echivalentul a 8 000 lei.

- *Badiuțanu Nadejda* în baza art.287 alin.(2) lit. b) Cod penal, la amendă în

mărime de 400 unități convenționale, echivalentul a 8 000 lei.

2. Pentru a se pronunța, prima instanță a constatat în fapt că, *Badiuțanu Ion*, la 04 octombrie 2015 aproximativ la orele 18:30-19:30, în s. Horodca, r-nul Hîncești, în stradă, împreună cu *Badiuțanu Nadejda* și *Badiuțanu Liubovi*, în prezența altor persoane, fără motiv, din intenții huliganice, încălcând grosolan ordinea publică, cu obrăznicie deosebită, urmărind manifestarea bravurii și forței grosolane, intenționat l-a bruscat și înjurat pe *Mantea Vasile*, cauzându-i dureri fizice.

Badiuțanu Liubovi, la 04 octombrie 2015 aproximativ la orele 18:30-19:30, în s. Horodca, r-nul Hîncești, în stradă, împreună cu *Badiuțanu Nadejda* și *Badiuțanu Ion*, în prezența altor persoane, fără motiv, din intenții huliganice, încălcând grosolan ordinea publică, cu obrăznicie deosebită, urmărind manifestarea bravurii și forței grosolane, intenționat i-a bruscat și înjurat pe *Mantea Vasile* și *Mantea Pavel*, cauzându-i dureri fizice.

Badiuțanu Nadejda, la 04 octombrie 2015 aproximativ la orele 18:30-19:30, în s. Horodca, r-nul Hîncești, în stradă, împreună cu *Badiuțanu Liubovi* și *Badiuțanu Ion*, în prezența altor persoane, fără motiv, din intenții huliganice, încălcând grosolan ordinea publică, cu obrăznicie deosebită, urmărind manifestarea bravurii și forței grosolane, intenționat i-a bruscat și înjurat pe *Mantea Pavel* și *Mantea Vasile*, cauzându-i dureri fizice.

3. Procurorul a contestat cu apel sentința, solicitând casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care a recunoaște pe *Badiuțanu Liubovi* și *Badiuțanu Nadejda* vinovate de comiterea infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(3) Cod penal și a le stabili pedeapsa sub formă de închisoare pe termen de 3 ani fiecareia, cu executarea în penitenciar pentru femei. A-l recunoaște pe *Badiuțanu Ion* vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(3) Cod penal și a-i stabili pedeapsă sub formă de închisoare pe termen de 3 ani, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis și conform art.85 alin.(1) Cod penal a-i stabili pedeapsa definitivă, pentru cumulul de sentințe, prin cumulul parțial al pedepselor aplicate, sub formă de închisoare pe termen de 5 ani, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

În motivarea cerințelor recurentul a invocat că:

- vinovăția inculpaților *Badiuțanu Ion*, *Badiuțanu Liubovi* și *Badiuțanu Nadejda* în comiterea infracțiunii de huliganism agravat, conform semnelor calificative indicate în actul de acuzare a fost demonstrată atât la faza urmăririi penale, cât și în cadrul cercetării judecătorești;

- declarațiile oferite de părțile vătămate și martorii indicații în procesele verbale de audiere, apreciate conform art.101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor, constată că ele coroborează între ele și cu celelalte probe scrise și documente anexate la materialele cauzei penale, demonstrând vina inculpaților *Badiuțanu Ion*, *Badiuțanu Nadejda* și *Badiuțanu Liubovi* în comiterea infracțiunii prevăzută de art.287 alin.(3) Cod penal;

- instanța de judecată nu a dat nici o apreciere declarațiilor părților vătămate

Mantea Pavel și Mantea Vasile, declarațiilor martorilor Mantea Ecaterina, Simion Constantin, Moruza Valeriu, Braga Nicolae și Gonța Nicolae, pe care acuzarea le consideră veridice și pertinente. Astfel, instanța de judecată a emis o hotărâre cu încălcarea prevederilor art.394 alin.(3) pct.2) Cod de procedură penală;

- luând în considerație circumstanțele cauzei penale, caracterul social-periculos al infracțiunii săvârșite, personalitatea inculpaților, poziția părților vătămate, nerecunoașterea vinovăției, în privința inculpaților, doar prin aplicarea unei pedepse severe, pentru faptele comise, s-ar realiza o oarecare echitate socială și s-ar putea afirma că s-a atins și scopul de „exemplaritate” a pedepsei penale, înțelegând prin aceasta că fermitatea, promptitudinea și intransigența cu care vor fi pedepsiți inculpații, v-a exercita o influență pozitivă asupra altor indivizi care vor fi determinați astfel să nu săvârșescă infracțiuni, știind cu certitudine că pedeapsa este inevitabilă.

3.1. Avocatul Bernicova Marina în numele inculpatei Badiuțanu Liubovi a contestat cu apel sentința solicitând casarea acesteia cu pronunțarea unei hotărâri de achitare.

În motivarea cerințelor sale a invocat că,

- în timpul examinării cauzei, în instanță de judecată s-a examinat și dosarul penal intentat împotriva cet. Mantea Vasile și Mantea Pavel pentru acțiunile huliganice comise în aceeași seară, la aceeași oră și în același loc, în care în calitate de părți vătămate figurează Badiuțanu Nadejda și Badiuțanu Ion;

- în ședința de judecată pe dosarul lor, Mantea Vasile și Mantea Pavel au refuzat să facă declarații, însă în dezbaterile judiciare ei au declarat că, vina o recunosc, s-au împăcat cu părțile vătămate, le pare rău de cele comise și solicită aplicarea Legii cu privire la amnistie;

- prin sentința din 05.01.2017, Mantea Vasile și Mantea au fost recunoscuți vinovați de comiterea infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(2) Cod penal și procesul penal intentat în privința lor a fost încetat în legătură cu intervenirea actului de amnistie în temeiul Legii nr.210 din 29.07.2016 „Privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova”;

- cu toate că, în cadrul examinării dosarului penal împotriva lui Mantea Vasile și Mantea Pavel, ultimii au recunoscut comiterea huliganismului și au fost amnistiați, în cadrul ședinței de judecată din 15.12.2016 pe dosarul dat, ei nu au recunoscut vina și au comunicat că, inițiatorii conflictului au fost familia Badiuțanu, iar ei au fost victime. Totodată, Mantea Vasile a recunoscut că, primul l-a lovit pe Badiuțanu Ion cu pumnul în față și ultimul a fugit în ogradă;

- consideră că Mantea Vasile și Mantea Pavel dând declarații diferite, intenționau să ducă în eroare instanța de judecată;

- anume Badiuțanu Liubovi care este o persoană bolnavă și nu folosește băuturi alcoolice, (ceea ce se confirmă prin certificat medical anexat la dosar), a fost acea persoană, care a încercat să stopeze acțiunile ilegale și huliganice a cet. Mantea Vasile și Mantea Pavel (fapt indicat și în sentința din 05.01.2017). După conflictul dat anume familia Badiuțanu a chemat salvarea și poliția, deoarece Badiuțanu Nadejda se simțea foarte rău, fiind bătută;

- în ședința de judecată acuzatorul de stat nu a prezentat nici o probă pertinentă și concludentă, care să demonstreze vina cet. Badiuțanu Liubovi în comiterea infracțiunii prevăzute de art.287 Cod penal.

3.2. Avocatul Istrate Angela în numele inculpaților Badiuțan Ion și Badiuțan Nadeja a contestat cu apel sentința solicitând casarea acesteia cu pronunțarea unei hotărâri de achitare.

În motivarea apelului avocatul a invocat că:

- instanța de judecată neîntemeiat a constatat că, din analiza coroborată a probatoriului administrat în cauză, s-a răsturnat prezumția de nevinovăție a inculpaților și i-a recunoscut culpabili de comiterea faptei de huliganism, fiind întrunite elementele constitutive ale acestei infracțiuni, atât sub aspectul laturii obiective, cât și sub aspectul laturii subiective;

- instanța a reținut faptul că, a avut loc încălcare grosolană a ordinii publice ce exprimă o vădită lipsă de respect față de societate, care constă din săvârșirea unor acțiuni intenționate ce atentează la regulile sociale și morale de conviețuire și că, aceste norme au fost încălcate într-un mod grosolan și demonstrativ de către inculpați prin comportare batjocoritoare cu cetățenii, prin înjosirea onoarei și demnității persoanei, prin încălcarea îndelungată și insistentă a ordinii publice, fără a ține cont de faptul că, acțiunile întreprinse de inculpați nu sunt „acțiuni care încalcă grosolan ordinea publică”, de faptul că acțiunile apelanților nu au fost săvârșite în loc public, nu au fost îndreptate împotriva ordinii publice, acțiunile lui Badiuțanu Nadejda și Badiuțanu Ion nu au fost îndreptate spre acostarea jignitoare a persoanelor, sau alte acțiuni similare, ce încalcă normele etice, tulbură ordinea publică și liniștea persoanelor;

- la fel, în cadrul cercetării judecătorești nu au fost stabilite acțiunile de încălcare grosolană a ordinii publice însoțite de acte de violență asupra persoanei, de distrugere și degradare a bunurilor proprietarului, de întreruperea temporară a activității normale a întreprinderilor, instituțiilor sau organizațiilor etc.;

- deopotrivă, întreg materialul probator administrat, demonstrează că acțiunile inculpaților au fost îndreptate spre apărarea drepturilor sale. Instanța a neglijat să se expună asupra faptului că cerințele inculpaților au fost legale, instanța nu a analizat în coroborare toate probele administrate în cauză;

- instanța nu a reținut tezele apărării potrivit cărora Badiuțanu Nadejda și Badiuțanu Ion nu au întreprins careva acțiuni cu caracter violent față de părțile vătămate, cerința de reparare a prejudiciului cauzat nu este o cerință cu caracter de cinism sau injurii care ar putea permite încadrarea acțiunilor în baza infracțiunii imputate, deși în cadrul cercetării judecătorești a stabilit că a avut loc un eveniment rutier care a generat acțiunile huliganice întreprinse de partea vătămată, fapt ce denotă absența motivului infracțiunii de huliganism pentru care Badiuțanu Nadejda și Badiuțanu Ion au fost condamnați;

- motivele huliganice sunt inerente, în cazul infracțiunii prevăzute la art.287 Cod penal, în acest context, la baza motivelor huliganice poate fi o emoție negativă, însoțită de o izbucnire emoțională, aparent, fără un anumit motiv, lipsită de vreun pretext, fie are la bază un pretext neînsemnat sau inventat. Astfel, instanța nu a constatat lipsa motivului, care este o cerință a laturii subiective a infracțiunii

de huliganism. Or, raportat la întreaga situație faptică reținută în actul de inculpare, respectiv dimensiunea scandalului provocat, amploarea și rezonanța acestuia, eronat s-a apreciat de către instanță, că a fost de natură să tulbure grav ordinea publică la nivelul întregii comunități;

- instanța a relevat că deși acțiunile inculpaților nu se încadrează în baza art.287 alin.(3) Cod penal, totuși nu poate fi neglijat faptul că în acțiunile lui Badiuțanu Ion, Badiuțanu Nadejda și Badiuțanu Liubovi infracțiunea de huliganism în materialitatea ei există, fiind manifestată prin acțiuni ce încalcă grosolan ordinea publică care prin conținutul lor se deosebesc prin obrăznicie deosebită, prin proferarea de cuvinte jignitoare și acte de violență manifestate prin lovituri și îmbrânceli, acțiuni care se încadrează în baza art.287 alin.(2) lit. b) Cod penal, confirmate prin declarațiile părților vătămate și a martorului Mantea Ecaterina, care de fapt sunt unicele declarații și care contravin altor probe cercetate în cadrul examinării cauzei în instanța de judecată;

- deși, instanța a reținut sentința emisă pe numele lui Mantea Vasile și Mantea Pavel potrivit căroră Mantea Vasile și Mantea Pavel au fost condamnați în baza art.287 alin.(2) Cod penal, a dat o apreciere formală concluziilor rapoartelor de expertiză medico-legală nr.33-D din 05.02.2016 conform căruia lui Badiuțanu Nadejda i-au fost cauzate vătămări corporale neînsemnate și nr.34-D din 05.02.2016 conform căruia lui Badiuțanu Ion i-au fost cauzate vătămări corporale neînsemnate, în vederea stabilirii existenței unui conflict între partea vătămata și apelanți, fapt care exclude infracțiunea de huliganism, deoarece denotă existența motivului și absența laturii subiective a infracțiunii;

- în cadrul examinării cauzei nu a fost combătută versiunea inculpaților privitor la accidentarea automobilului de către Mantea Vasile, la fel nu a fost combătută aplicarea violenței de către ultimul față de apelanți;

- instanța de judecată la condamnarea apelanților a reținut declarațiile părților vătămate Mantea Pavel și Mantea Vasile, deși acestea sunt contrare materialelor cauzei;

- versiunea inculpaților s-a confirmat prin declarațiile martorului Badiuțanu Anatolie care a în instanță a dat declarații similare cu cele date de inculpați.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 24 aprilie 2019, apelul declarat de avocatul Istrate Angela în numele inculpaților Badiuțanu Ion și Badiuțanu Nadejda a fost respins ca fiind depus peste termen, apelul declarat de avocatul Bernicova Marina în numele inculpatei Badiuțanu Liubovi a fost respins ca nefondat, iar apelul declarat de procuror a fost admis, casată total sentința și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care:

Badiuțanu Liubovi și Badiuțanu Nadejda au fost recunoscute vinovate și condamnate în baza art.287 alin.(3) Cod penal, la câte 3 ani închisoare fiecare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis pentru femei, iar potrivit art.90 Cod penal, executarea pedepsei a fost suspendată condiționat pentru perioada de probațiune de 3 ani pentru fiecare.

Badiuțanu Ion a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.287 alin.(3) Cod penal, la 3 ani închisoare cu executarea în penitenciar de tip

semiînchis.

În conformitate cu art.85 alin.(1) Cod penal, pentru cumulul de sentințe, la pedeapsa aplicată a fost cumulată parțial partea neexecutată a pedepsei stabilite prin sentința Judecătoriei Hîncești din 06 mai 2014, fiindu-i stabilită pedeapsa definitivă 5 ani 1 lună închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

4.1. Cu referire la apelul declarat de avocatul Angela Istrate în numele inculpaților Badiuțanu Ion și Badiuțanu Nadejda, instanța de apel cu trimitere la prevederile art.art.402 alin.(1), 403 alin.(1), 404 alin.(1), 230 alin.(2) Cod de procedură penală, a reținut că, la data de 23 ianuarie 2019 Judecătoria Hîncești sediul Central a emis sentința în cauza penală de învinuire a lui Badiuțanu Ion, Badiuțanu Liubovi și Badiuțanu Nadejda.

Avocatul Istrate Angela în numele inculpaților Badiuțanu Ion și Badiuțanu Nadejda a contestat cu apel sentința, cererea de apel fiind depusă la data de 14 februarie 2019.

Astfel, din materialele cauzei penale instanța de apel a atestat că, avocatul Istrate Angela a fost prezentă în cadrul ședinței de judecată din 17 decembrie 2018 și a cunoscut despre faptul că deliberarea și pronunțarea sentinței va avea loc pe 17 ianuarie 2019, dată la care s-a anunțat că reieșind din complexitatea cauzei, instanța de judecată își rezervă un termen suplimentar pentru deliberare și pronunțarea sentinței la data de 23 ianuarie 2019, cu toate acestea avocatul Istrate Angela nu s-a prezentat la ședința de judecată din 17 ianuarie 2019, fapt ce rezultă din conținutul procesului-verbal al ședinței de judecată (f.d.13 vol. II).

Reieșind din prevederile art.402 Cod procedură penală, instanța de apel a notat că în speță termenul de declarare a apelului urmează a fi calculat începând cu data de 24 ianuarie 2019 și care a expirat la data de 07 februarie 2019.

Astfel, apelul declarat de avocatul Istrate Angela în numele inculpaților Badiuțanu Ion și Badiuțanu Nadejda împotriva sentinței Judecătoriei Hîncești sediul Central din 23 ianuarie 2019 a fost depus cu omiterea termenului de 15 zile stabilit de lege pentru declararea apelului.

Totodată, instanța de apel a notat că avocatul Istrate Angela nu a invocat careva temeieri pertinente și concludente privind omiterea termenului de declarare a apelului și care în baza art.art.403, 404 Cod de procedură penală să fie reținute în vederea repunerii în termenul de declarare a apelului.

4.2. Cu referire la apelul declarat de procuror, instanța de apel cu trimitere la prevederile art.385 alin.(1) pct.1)-14) Cod procedură penală, a constatat în fapt că, *Badiuțanu Ion*, la 04 octombrie 2015 aproximativ la orele 18:30-19:30, în s. Horodca, r-nul Hîncești, în stradă, acționând prin înțelegere prealabilă cu Badiuțanu Nadejda și Badiuțanu Liubovi, în prezența altor persoane, fără motiv, din intenții huliganice, încalcând grosolan ordinea publică, cu obrăznicie deosebită, urmărind manifestarea bravurii și forței grosolane, intenționat l-a bruscat și înjurat pe Mantea Vasile, după ce Badiuțanu Nadejda i-a aplicat o lovitură cu un băț de lemn peste corp, cauzându-i dureri fizice.

Badiuțanu Liubovi, la 04 octombrie 2015 aproximativ la orele 18:30-19:30, în s. Horodca, r-nul Hîncești, în stradă, acționând prin înțelegere prealabilă cu Badiuțanu Nadejda și Badiuțanu Ion, în prezența altor persoane, fără motiv, din

intenții huliganice, încălcând grosolan ordinea publică, cu obraznicie deosebită, urmărind manifestarea bravurii și forței grosolane, intenționat i-a bruscat și înjurat pe Mantea Vasile și Mantea Pavel, după ce i-a aplicat o lovitură cu un băț de lemn peste corp, cauzându-i dureri fizice.

Badiuțanu Nadejda, la 04 octombrie 2015 aproximativ la orele 18:30-19:30, în s. Horodca, r-nul Hîncești, în stradă, acționând prin înțelegere prealabilă cu Badiuțanu Liubovi și Badiuțanu Ion, în prezența altor persoane, fără motiv, din intenții huliganice, încălcând grosolan ordinea publică, cu obraznicie deosebită, urmărind manifestarea bravurii și forței grosolane, intenționat i-a bruscat și înjurat pe Mantea Vasile și Mantea Pavel, după ce i-a aplicat o lovitură cu un băț de lemn peste corp, cauzându-i dureri fizice.

În cadrul cercetării judecătorești, au fost administrate, cercetate și verificate următoarele materiale probatorii, după cum urmează: declarațiile părților vătămate Mantea Vasile (f.d.28-30 vol. II) și Mantea Pavel (f.d.25-27 vol. II); martorilor Badiuțanu Anatolie (f.d.23-24 vol. II); Braga Nicolae (f.d.22 vol. II); Mantea Ecaterina (f.d.21 vol. II); Gonța Nicolai (f.d.20 vol. II); Moruza Valeriu (f.d.19 vol. II); Vicol Tatiana (f.d.18 vol. II); procesul-verbal privind consemnarea celor constatate, înregistrat în Registrul de evidență a sesizărilor cu privire la infracțiuni RI (f.d.7 vol. I); cererea lui Mantea Pavel și Mantea Vasile ce vizează acțiunile lui Badiuțanu Ion și Badiuțanu Liubovi, înregistrată în Registrul de evidență a sesizărilor cu privire la infracțiuni RII (f.d.10 vol. I); rapoartele șefului de post potrivit cărora Mantea Pavel și Mantea Vasile au fost maltratați de Badiuțanu Ion și Badiuțanu Liubovi (f.d.11-13 vol. I); procesul-verbal de cercetare la fața locului din 22.12.2015 (f.d.13 vol. I); procesul-verbal de ridicare din 04.02.2016, în cadrul acțiunii procesuale fiind ridicată de la Mantea Pavel o bucată de lemn de formă dreptunghiulară (f.d.66 vol. I); procesul-verbal de examinare din 04.02.2016 care reflectă acțiunea procesuală de cercetare a bucății de lemn ridicate de la Mantea Pavel, cu tabel foto anexă (f.d.68-69 vol. I); procesul-verbal de ridicare din 14.04.2016 care reflectă acțiunea procesuală de ridicare de la Badiuțanu Nadejda a trei fotografii ce conțin imaginea unei grămezi de bețe amplasată în stradă (f.d.72-73 vol. I); procesul-verbal de examinare din 14.04.2016 care reflectă acțiunea procesuală de cercetare a trei fotografii ce conțin imaginea unei grămezi de bețe amplasată în stradă (f.d.74 vol. I).

În urma analizei probelor, instanța de apel a ajuns la concluzia că, prima instanță incorect a calificat juridic acțiunile inculpaților în baza art.287 alin.(2) lit. b) Cod penal, or, în baza probelor administrate acțiunile infracționale ale inculpaților Badiuțanu Ion, Badiuțanu Liubovi, Badiuțanu Nadejda urmează a fi încadrate în baza art.287 alin.(3) Cod penal - huliganismul, adică acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor, care, prin conținutul lor, se deosebesc printr-o obraznicie deosebită, săvârșite de mai multe persoane, cu aplicarea obiectelor pentru vătămarea integrității corporale.

Instanța de apel a constatat că, în cadrul cercetării judecătorești a fost stabilit faptul că a avut loc un eveniment rutier, care a provocat un scandal într-un loc public. Chiar dacă poziția inculpaților a fost una de indignare asupra evenimentului

rutier în urma căruia autoturismul a fost avariat, totuși aceasta nu justifică acțiunile îndreptate de către inculpați către părțile vătămate.

Raportat la întreaga situația de fapt reținută în actul de inculpare, instanța de apel a apreciat că dimensiunea scandalului provocat, amploarea și rezonanța acestuia a fost de natură să tulbure grav ordinea publică la nivelul întregii comunități.

În acest sens, instanța de apel a reținut și motivațiile avute în vedere de părți la declanșarea și desfășurarea ostilităților, or, nimeni nu este îndreptățit să-și facă dreptate în mod individual, iar mijloacele de apărare folosite de către inculpați nu au fost neapărat necesare pentru înlăturarea cauzei circumstanțiale (provocarea unui accident rutier), aveau posibilitatea să cheme imediat organele de drept, care au împuternicirile legale de a documenta astfel de cazuri.

Contrar poziției primei instanțe care a statuat că acțiunile inculpaților Badiuțanu Ion, Badiuțanu Liubovi, Badiuțanu Nadejda nu au fost materializate cu aplicarea obiectelor pentru vătămarea integrității corporale, instanța de apel a stabilit în acțiunile acestora elementele constitutive ale componenței de infracțiune prevăzută de art.287 alin.(3) Cod penal.

În acest sens, instanța de apel a atestat că, prima instanță nu a dat apreciere corespunzătoare declarațiilor părții vătămate Mantea Vasile care a indicat că inculpata Badiuțanu Liubovi a pus mâna pe un băț de lemn și a dat să-l lovească pe Mantea Pavel, lovindu-l în partea dreaptă a corpului. A două oară acesta a apucat bățul și a spus „ce să-ți dau cu bățul în cap”, la care ultima a spus că are copii de crescut. Când s-au pornit acasă Badiuțanu Liubovi a dat cu bățul în el, iar când s-a întors a lovit-o peste față cu mâna din întâmplare.

La fel, prima instanță nu a dat apreciere corespunzătoare declarațiilor părții vătămate Mantea Pavel care a declarat că Badiuțanu Nadejda și Badiuțanu Liubovi erau cu un băț în mână, iar Ion îl ținea și el a strigat „măi ce-i acolo”. Când se ducea la vale, Badiuțanu Liubovi s-a exprimat cu cuvinte groaznice necenzurate și l-a lovit pe fratele lui cu un băț. Fiind în stare de ebrietate a mai dorit să dea o dată, dar el s-a implicat și i-a luat bățul și atunci el a spus să dea el înapoi, iar aceasta a spus să nu dea că are copii de crescut.

Instanța de apel a apreciat că declarațiile părților vătămate Mantea Vasile și Mantea Pavel sunt probe directe care indică asupra faptului că Badiuțanu Liubovi a aplicat o lovitură cu un băț de lemn peste corp părții vătămate Mantea Vasile, cauzându-i dureri fizice.

Pertinența, concludența și veridicitatea declarațiilor părților vătămate Mantea Vasile și Mantea Pavel se apreciază prin coroborare cu celelalte probe administrate la caz, și anume cu declarațiile martorului Badiuțanu Anatolie care a indicat că Badiuțanu Liubovi îi spunea lui Mantea Pavel de ce se amestecă și atunci i-a dat cu bățul în cap, cu declarațiile martorului Mantea Ecaterina care a indicat că Badiuțanu Liubovi a ieșit cu o bâtă în mână și cu fel de fel de înjurături în adresa soțului pe care l-a lovit spunând că de mult îl aștepta să vină, soțul a reușit și a luat bâtă din mână și a întrebat ce s-a întâmplat, concretizând totodată că Badiuțanu Liubovi avea o bâtă de lemn, iar Nadejda ceva de lemn.

Totodată, instanța de apel a reținut că declarațiile părților vătămate Mantea

Vasile și Mantea Pavel coroborează și cu declarațiile martorilor Gonța Nicolai și Moruza Valeriu, care au indicat că au văzut la Mantea Pavel un băț, iar ultimul le-a comunicat că l-a luat din mâna lui Badiuțanu Liubovi.

Iar, declarațiile martorilor Gonța Nicolai și Moruza Valeriu coroborează cu procesul-verbal de ridicare din 04.02.2016 prin care de la partea vătămată Mantea Pavel a fost ridicată o bucată de lemn, cu lungimea de 80 cm., lățimea de 3-4,5 cm. și grosimea de 3 cm., cu care a fost lovit de Badiuțanu Liubovi.

Tot în acest context, instanța de apel a reținut că declarațiile părților vătămate și declarațiile martorilor indicate supra coroborează cu procesul-verbal de ridicare din 14.04.2016 prin care de la Badiuțanu Nadejda au fost ridicate trei fotografii ce conțin imaginea unei grămezi de bețe, amplasate în stradă.

4.3. La stabilirea pedepsei penale în privința inculpaților Badiuțanu Ion, Badiuțanu Nadejda și Badiuțanu Liubovi, instanța de apel cu trimitere la prevederile art.art.61, 75 alin.(1) Cod penal, a reținut că, inculpații Badiuțanu Ion, Badiuțanu Nadejda și Badiuțanu Liubovi nu au recunoscut vina în comiterea infracțiunii incriminate, infracțiunea comisă se califică ca infracțiune „gravă”, din conținutul revendicărilor eliberate în privința inculpaților rezultă că Badiuțanu Liubovi și Badiuțanu Nadejda anterior nu au fost judecați, iar Badiuțanu Ion anterior a fost tras la răspundere penală, cu aplicarea pedepsei cu suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de probațiune (f.d.80, 85, 90, 93-97), potrivit concluziilor medicale se atestă că Badiuțanu Ion, Badiuțanu Nadejda și Badiuțanu Liubovi la evidența medicului narcolog și psihiatru nu se află (f.d.78-79, 83-84, 88-89), prin certificatele eliberate de administrația publică locală se atestă că Badiuțanu Ion, Badiuțanu Nadejda și Badiuțanu Liubovi sunt caracterizați pozitiv (f.d.77, 82, 87), potrivit certificatelor de componență a familiei Badiuțanu Ion, Badiuțanu Nadejda și Badiuțanu Liubovi au la întreținere un copil minor (f.d.76, 81, 86), în conformitate cu art.art.76, 77 Cod penal în privința inculpaților nu se rețin careva circumstanțe atenuante sau agravante.

Astfel, instanța de apel a ajuns la concluzia de a aplica inculpatelor Badiuțanu Nadejda și Badiuțanu Liubovi pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(3) Cod penal, fieceia, pedeapsa sub formă de închisoare pe termen de 3 ani, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis pentru femei, iar inculpatului Badiuțanu Ion pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(3) Cod penal, pedeapsa sub formă de închisoare pe termen de 3 ani, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

În ceea ce privește modalitatea de executare a pedepsei penale în privința inculpatelor Badiuțanu Nadejda și Badiuțanu Liubovi, instanța de apel reieșind din faptul că inculpatele anterior nu au fost trase la răspundere penală, respectiv, nu prezintă la momentul de față un pericol social, au la întreținere un copil minor, în temeiul art.90 Cod penal, a considerat rațional de a dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei pentru perioada de probațiune de 3 ani.

Referitor la modalitatea de executare a pedepsei penale în privința inculpatului Badiuțanu Ion, instanța de apel a reținut că prin sentința Judecătoreiei Hîncești din 06 mai 2014, acesta a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunilor prevăzute de art.art.166 alin.(2) lit. c), d), 171 alin. (2) lit. b), c), 172

alin.(2) lit. b), c) Cod penal și în baza art.84 alin.(1) Cod penal, prin cumulul parțial al pedepselor i-a fost stabilită pedeapsa definitivă sub formă de închisoare pe termen de 5 ani, iar în temeiul art.90 Cod penal, a fost dispusă suspendarea condiționată a executării pedepsei pe termen de probă de 5 ani.

Astfel, instanța de apel la aplicarea pedepsei penale inculpatului Badiuțanu Ion nu a ținut cont de solicitarea procurorului din apelul declarat, și anume în baza art.85 alin.(1) Cod penal inculpatului să-i fie aplicată pedeapsa definitivă sub formă de închisoare pe termen de 5 ani, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis, or, potrivit alin.(3) art.85 Cod penal, pedeapsa definitivă în cazul unui cumul de sentințe trebuie să fie mai mare decât pedeapsa stabilită pentru săvârșirea unei noi infracțiuni și decât partea neexecutată a pedepsei pronunțate prin sentința anterioară a instanței de judecată.

Astfel, în acest context, instanța de apel a aplicat prevederile art.85 alin.(1) Cod penal și pentru cumulul de sentințe la pedeapsa aplicată prin noua sentință a adăugat parțial partea neexecutată a pedepsei stabilită prin sentința Judecătorei Hîncești din 06 mai 2014, stabilindu-i inculpatului Badiuțanu Ion pedeapsa definitivă 5 ani 1 lună închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

4.4. Cu referire la apelul declarat de avocatul Bernicova Marina în numele inculpatei Badiuțanu Liubovi, instanța de apel a reținut că, vina inculpatei în comiterea infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(3) Cod penal, a fost dovedită prin cumulul de probe administrate și cercetate în cadrul ședinței de judecată, atât în instanța de fond, cât și în instanța de apel, și anume prin declarațiile părților vătămate, declarațiile martorilor și probele scrise, care coroborează între ele și demonstrează incontestabil vina inculpatei în comiterea infracțiunii incriminate.

Potrivit textului de apel formulat de către avocatul Bernicova Marina, rezultă că partea apărării pledează pentru pronunțarea unei sentințe de achitare în privința inculpatei Badiuțanu Liubovi, însă raportând motivele invocate în cererea de apel la materialele cauzei penale, instanța de apel a conchis că argumentele invocate nu își găsesc confirmare în starea de fapt a prezentei cauze penale, motiv pentru care au fost respinse.

Instanța de apel a reținut că, în cadrul ședinței de judecată au fost prezentate suficiente probe pertinente, concludente, veridice și utile, care demonstrează pe deplin vinovăția inculpatei Badiuțanu Liubovi în comiterea infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(3) Cod penal.

Cu referire la argumentele părții apărării în ceea ce privește dosarul penal în privința lui Mantea Vasile și Mantea Pavel, prin care au fost recunoscuți vinovați în comiterea infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(2) lit. b) Cod penal, instanța de apel a notat că, prin sentința din 05 ianuarie 2017 ultimii au fost recunoscuți vinovați de infracțiunea imputată, iar procesul penal a fost încetat în legătură cu intervenirea actului de amnistie, iar prin probele prezentate care au fost nemijlocit verificate suplimentar în ședința de judecată a instanței de apel în condițiile art.100 alin.(4) Cod procedură penală și apreciate prin prisma art.101 alin.(1) Cod procedură penală, acțiunile inculpatelor Badiuțanu Ion, Badiuțanu Liubovi și Badiuțanu Nadejda au fost materializate în contextul agravantei prevăzute la alin.(3) art.287 Cod penal, cu aplicarea obiectelor pentru vătămarea integrității

corporale.

Instanța de apel a considerat că este vădită prezența laturii obiective a infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(3) Cod penal în acțiunile inculpaților, mai ales că manifestarea unor astfel de acțiuni provoacă indignarea sau revolta unei colectivități de persoane care asistă la săvârșirea infracțiunii.

Totodată, instanța de apel a atestat că, potrivit art.414 alin.(3) Cod de procedură penală, partea apărării nu a înaintat solicitare privind audierea cărorva persoane în instanța de apel, prin urmare nu a fost încălcată procedura contradictorie în cadrul procesului penal.

Instanța de apel a apreciat critic argumentele părții apărării precum că inculpata Badiuțanu Liubovi a fost cea persoană care a încercat să stopeze acțiunile ilegale și huliganice a cet. Mantea Vasile și Mantea Pavel, or, în cadrul cercetării judecătorești, și anume prin declarațiile părților vătămate apreciate în coroborare cu declarațiile martorilor și probele scrise administrate la faza urmăririi penale s-a constatat că inculpata în mod intenționat i-a bruscat și înjurat pe Mantea Vasile și Mantea Pavel, după ce i-a aplicat o lovitură cu un băț de lemn peste corp, cauzându-i dureri fizice.

La fel, instanța de apel a apreciat critic argumentele părții apărării precum că părțile vătămate Mantea Pavel și Mantea Vasile au avut poziții diferite în cadrul examinării ambelor dosare, pornite în legătură cu aceleași evenimente, rudele părților vătămate, care sunt persoane cointeresate și alte persoane, care nu au văzut ceea ce s-a întâmplat, dar cunosc unele momente din spusele părților vătămate, iar în acest sens, instanța de apel va indica că la examinarea cauzei penale în privința inculpaților Badiuțanu Liubovi, Badiuțanu Ion și Badiuțanu Nadejda, a fost stabilită situația de fapt în baza unui cumul de probe pertinente, concludente, veridice, apreciate prin coroborare și care incontestabil au demonstrat vinovăția inculpatei Badiuțanu Liubovi în comiterea infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(3) Cod penal.

Astfel, instanța de apel nu a stabilit nici un temei de a pronunța în privința inculpatei Badiuțanu Liubovi o sentință de achitare.

5. Avocatul Gamurari Victoria în numele inculpatei Badiuțanu Liubovi, în temeiul art.427 alin.(1) pct.6), 8) Cod de procedură penală, a contestat cu recurs ordinar hotărârile adoptate, solicitând casarea acestora cu pronunțarea unei hotărâri de achitare, din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

În motivarea cerințelor sale a invocat că, instanța de apel nu a dat apreciere sentinței anterioare prin care părțile vătămate au fost condamnate pentru act de huliganism care s-a petrecut în aceeași zi, loc și oră.

Mai mult, instanța de apel a agravat calificarea propusă de instanța de fond, eronat a stabilit existența situației prevăzute la art.287 alin.(3) Cod penal, precum că ar fi fost aplicate lovituri cu un băț, or, procesele-verbale de ridicare și examinare a unei bucăți de lemn de formă dreptunghiulară determină existența „bățului de lemn” în materialitatea lui, dar nu probează folosirea acestuia de către inculpați. Mai mult, acesta a fost ridicat de la partea vătămată Mantea Pavel.

La fel probe directe de folosire a bățului nu pot constitui nici procesele-verbale de ridicare și examinare a trei fotografii ce conțin imaginea unei grămezi

de bețe amplasată în stradă, or, nu există nici o probă științifică care să demonstreze existența unor urme biologice, amprente, probe ADN, aparținând inculpaților pe bățul anexat la materialele cauzei ca corp delict.

Urmează a fi luat în considerare că atât la examinarea cauzei în prima instanță, cât și în instanța de apel, nu s-a făcut dovada existenței elementelor infracțiunii, și anume latura obiectivă, cât și latura subiectivă - motivul, în acțiunile lui Badiuțeanu Liubovi, nefiind demonstrată prezența acțiunilor de violență.

În susținerea acestei poziții, avocatul a făcut referire la practica CtEDO în cauzele Gäfgen c. Germaniei, Barberà, Messegué și Jabardo c. Spaniei, Janosevic c. Suediei.

5.1. Inculpații Badiuțanu Ion și Badiuțanu Nadejda, în temeiul art.427 alin.(1) pct.6), 13) Cod de procedură penală, au contestat cu recurs ordinar hotărârile adoptate, solicitând casarea acestora cu pronunțarea unei hotărâri de achitare.

În motivarea recursului au invocat că, instanța de apel a reținut declarațiile unui martor care nu a fost audiat și în general se expune despre alte persoane și la alt caz, și anume Buftac Sergiu care nu a fost audiat în cadrul ședinței de judecată și nici în faza urmăririi penale

De asemenea, instanța de apel nu s-a expus asupra unui eventual exces de autor, atât timp cât nu a fost menționat că Badiuțanu Ion ar fi avut careva băț în mână, ar fi încurajat folosirea acestuia de alte persoane sau l-ar fi transmis spre folosire, iar de către partea acuzării nu au fost specificate careva din aceste momente importante pentru cazul dat. Astfel denotându-se obligația instanței de judecată de a nu admite o asemenea încălcare și de a respinge acuzațiile aduse în asemenea modalitate necertă.

În susținerea poziției lor, recurenții au făcut trimitere la pct.5 al Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr.4 din 19.06.2006, „Cu privire la practica judiciară în cauzele penale despre huliganism”.

Sușin inculpații că, instanța de judecată urma să țină cont de faptul că dacă, în timpul săvârșirii huliganismului, unul dintre participanți aplică sau încearcă să aplice obiectele special adaptate pentru vătămarea integrității corporale sau a sănătății, fără știrea celorlalți participanți, atunci răspunderea conform alin.(3) art.287 Cod penal o poartă numai persoana care a comis excesul de autor.

Astfel, a fost demonstrat cu certitudine că, faptele lui Badiuțanu Ion nu pot fi calificate conform prevederilor art.287 alin.(3) Cod penal, urmând a fi demonstrat și faptul lipsei comiterii a careva infracțiuni în general. La fel și în privința lui Badiuțanu Liubovi și Badiuțanu Nadejda.

Din lucrările dosarului se atestă că nici organul de urmărire penală și nici instanțele de judecată nu au înlăturat dubiile în probarea învinuirii inculpaților.

În această ordine de idei, se observă că decizia instanței de apel nu este întemeiată din punct de vedere juridic, concluziile nu sunt bazate pe analiza și aprecierea probelor în vederea aflării adevărului, iar motivarea soluției este sumară, contradictorie și incompletă. Or, întreaga construcție a modului și stilului de motivare a deciziei nu se bazează pe verificarea sub toate aspectele, complet și obiectiv a probelor examinate de prima instanță și fără a cerceta versiunea

inculpaților în vederea înlăturării contradicțiilor existente.

Cele invocate de către instanța de apel ca temei de condamnare înseamnă o inversare a sarcinii probei, adică se acreditează ideea că inculpații ar trebui să-și probeze nevinovăția și, astfel, acestea contravin principiului prezumției nevinovăției, consfințit în art.21 din Constituție și art.8 Cod de procedură penală.

La fel, instanța de apel fără a invoca textul normativ sau principiile legale care, în opinia sa, au fost nesocotite de prima instanță, a considerat că poziția inculpaților de nerecunoaștere a faptelor imputate nu se coroborează cu nici un alt mijloc de probă și, astfel, încălcând principiul contradictorialității în procesul penal, stipulat la art.24 Cod de procedură penală, a făcut o evaluare și apreciere vădit neconcordantă a probelor administrate, ce s-a reflectat în soluția de condamnare pronunțată.

În acest sens, recurenții au făcut trimitere la practica CtEDO în cauzele Ruiz Torija c. Spaniei din 09 decembrie 1994, Hiro Balani c. Spaniei din 09 decembrie 1994.

Recurenții sunt de părere că, faptele de huliganism, incriminate de organul de urmărire penală și, respectiv, reținute de instanța de apel, nu au fost săvârșite de inculpați, iar probele prezentate în sprijinul învinuirii nu prezintă garanții de autenticitate probatorie și, astfel, nu pot constitui probatoriul pentru condamnarea inculpaților, singura concluzie ce se poate formula este că apărările acestora sunt întemeiate, impunându-se soluția de achitare.

La fel, la baza condamnării inculpaților au fost reținute probe care n-au fost obiect de verificare și apreciere de către instanța de apel.

Susțin recurenții că, în cauză sunt îndeplinite elementele caracteristice ale erorii grave de fapt, întrucât din examinarea coroborată a materialului cauzei rezultă un viciu la stabilirea temeiurilor de fapt și de drept care au condus la admiterea apelului procurorului, casarea sentinței de achitare a inculpatului și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit ordinii stabilite pentru prima instanță prin care inculpații au fost condamnați.

Acest viciu de drept se exprimă prin modul de percepție și analiză a probelor administrate, întrucât procesul de evaluare și apreciere a materialului cauzei de către instanța de apel nu a relevat principiile generale ale procesului penal stipulate în art.art.8, 10, 12, 16, 17, 27 Cod de procedură penală.

În continuare, recurenții au invocat că, ținând cont de faptul că, părțile vătămate nu au careva pretenții pecuniare față de inculpați instanța de apel urma să aplice amnistia, chiar dacă i-au găsit vinovați, fapt solicitat de către procuror în instanța de fond și neluat în calcul sub careva formă sau aspect de către instanța de apel.

5.2. Avocatul Istrati Maria împreună cu inculpata Badiuțanu Liubovi, în temeiul art.427 alin.(1) pct.6), 8), 12) Cod de procedură penală, au contestat cu recurs ordinar hotărârile adoptate, solicitând casarea acestora cu pronunțarea unei hotărâri de achitare, din motiva că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

În motivarea recursului au invocat că, instanța de apel nu s-a expus motivat asupra argumentelor inculpatei, de asemenea nu a respectat principiile generale ce reglementează desfășurarea procesului penal la capitolul administrării și prezentării

probelor de către părți.

Consideră că, atât sentința, cât și decizia sunt absolut ilegale și neîntemeiate, bazate pe apreciere eronată a tuturor probelor anexate la dosar, mai mult, atât prima instanță, cât și instanța de apel au examinat cauza unilateral.

Atât la urmărirea penală, cât și în cadrul examinării cauzei vinovăția lui Badiuțanu Liubovi în comiterea infracțiunii incriminate prin prisma art.101 Cod de procedură penală, nu și-a găsit confirmare.

Susțin recurenții că, declarațiile inculpatei Badiuțanu Liubovi sunt înregistrate audio pe CD-ul anexat la materialele dosarului, însă instanțele de judecată prin procesele-verbale au modificat declarațiile acesteia în favoarea lui Mantea Pavel și Mantea Vasile.

În timpul examinării cauzei penale s-a constatat că împotriva lui Mantea Vasile și Mantea Pavel a fost intentat dosar penal pentru acțiunile lor huliganice comise în aceeași zi, la aceeași oră și în același loc, în care în calitate de părți vătămate figurează Badiuțanu Nadejda, Badiuțanu Ion și Badiuțanu Liubovi.

În ședința de judecată pe dosarul lor, Mantea Vasile și Mantea Pavel au refuzat să facă declarații, însă în dezbaterile judiciare ei au declarat că, vina o recunosc, s-au împăcat cu părțile vătămate, le pare rău de cele comise și solicită aplicarea Legii cu privire la amnistie.

Prin sentința din 05.01.2017, Mantea Vasile și Mantea au fost recunoscuți vinovați de comiterea infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(2) Cod penal și procesul penal intentat în privința lor a fost încetat în legătură cu intervenirea actului de amnistie în temeiul Legii nr.210 din 29.07.2016 „Privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova”.

Cu toate că, în cadrul examinării dosarului penal împotriva lui Mantea Vasile și Mantea Pavel, ultimii au recunoscut comiterea huliganismului și au fost amnistiați, în cadrul ședinței de judecată din 15.12.2016 pe dosarul dat, ei nu au recunoscut vina și au comunicat că, inițiatorii conflictului a fost familia Badiuțanu, iar ei au fost victime. Totodată, Mantea Vasile a recunoscut că, primul l-a lovit pe Badiuțanu Ion cu pumnul în față și ultimul a fugit în ogradă. Astfel, Mantea Vasile și Mantea Pavel dând declarații diferite, intenționau să ducă în eroare instanța de judecată.

Anume Badiuțanu Liubovi care este o persoană bolnavă și nu folosește băuturi alcoolice, (ceea ce se confirmă prin certificat medical anexat la dosar), a fost acea persoană, care a încercat să stopeze acțiunile ilegale și huliganice a cet. Mantea Vasile și Mantea Pavel (fapt indicat și în sentința din 05.01.2017). După conflictul dat anume familia Badiuțanu a chemat salvarea și poliția, deoarece Badiuțanu Nadejda se simțea foarte rău, fiind bătută.

În ședința de judecată acuzatorul de stat nu a prezentat nici o probă pertinentă și concludentă, care să demonstreze vina cet. Badiuțanu Liubovi în comiterea infracțiunii prevăzute de art.287 Cod penal.

La fel, instanțele de fond au relevat că, deși acțiunile inculpaților nu se încadrează în baza art.287 alin.(3) Cod penal, totuși nu poate fi neglijat faptul că în acțiunile lui Badiuțanu Ion, Badiuțanu Nadejda și Badiuțanu Liubovi infracțiunea

de huliganism în materialitatea ei există, fiind manifestată prin acțiuni ce încalcă grosolan ordinea publică care prin conținutul lor se deosebesc prin obrăznicie deosebită, prin proferarea de cuvinte jignitoare și acte de violență manifestate prin lovituri și îmbrânceli, acțiuni care se încadrează în baza art.287 alin.(2) lit. b) Cod penal, confirmate prin declarațiile părților vătămate și a martorului Mantea Ecaterina, care de fapt sunt unicele declarații și care contravin altor probe cercetate în cadrul examinării cauzei în instanța de judecată.

Deși, instanța a reținut sentința emisă pe numele lui Mantea Vasile și Mantea Pavel potrivit căroră Mantea Vasile și Mantea Pavel au fost condamnați în baza art.287 alin.(2) Cod penal, a dat o apreciere formală concluziilor rapoartelor de expertiză medico-legală nr.33-D din 05.02.2016 conform căruia lui Badiuțanu Nadejda i-au fost cauzate vătămări corporale neînsemnate și nr.34-D din 05.02.2016 conform căruia lui Badiuțanu Ion i-au fost cauzate vătămări corporale neînsemnate, în vederea stabilirii existenței unui conflict între partea vătămata și apelanți, fapt care exclude infracțiunea de huliganism, deoarece denotă existența motivului și absența laturii subiective a infracțiunii.

În cadrul examinării cauzei, atât în prima instanță, cât și în instanța de apel, nu a fost combătută versiunea inculpaților privitor la accidentarea automobilului de către Mantea Vasile, la fel nu a fost combătută aplicarea violenței de către ultimul fața de inculpați.

Instanța de judecată la condamnarea inculpaților a reținut declarațiile părților vătămate Mantea Pavel și Mantea Vasile, deși acestea sunt contrare materialelor cauzei.

Versiunea inculpatei Badiuțanu Liubovi s-a confirmat prin declarațiile martorului Badiuțanu Anatolie și a altor martori care a depus în instanță, sub jurământ, declarații similare cu cele date de Badiuțanu Liubovi.

Mai mult, în instanța de apel părțile vătămate nu s-au prezentat pentru a-și susține declarațiile care de fiecare dată erau contradictorii, acuzatorul de stat nu a întreprins toate măsurile în vederea audierii părții vătămate și a celorlalți martori ai acuzării, iar instanța de apel a pus la baza soluției de condamnare, depozițiile acestora din prima instanță, dându-le o altă apreciere.

Or, instanța de apel nu este în drept să pronunțe o hotărâre de condamnare, bazându-se exclusiv pe materialele administrate la urmărirea penală și în prima instanță, care conține depozițiile martorilor și declarațiile inculpatului, în acest sens recurenții au făcut trimitere la hotărârile CtEDO Popovici c. Moldovei din 27.11.2007 și Dănila c. României din 08.03.2007, Constantinescu c. României, nr.28871/95, Marcos Barrios c. Spaniei, nr.17122/07).

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, Colegiul penal decide asupra inadmisibilității acestora, din următoarele considerente.

Conform art.432 alin.(2) pct.4) Cod de procedură penală, instanța de recurs este în drept să decidă asupra inadmisibilității recursului în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

Reieșind din conținutul recursurilor declarate, Colegiul penal constată că titularii invocă temeiurile pentru recurs prevăzute la art.427 alin.(1) pct.6), 8), 12),

13) Cod de procedură penală, care stipulează că, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția, fapta nu întrunește elementele infracțiunii, faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită și a intervenit o lege penală mai favorabilă condamnatului.

În esență, criticele recurențelor se axează pe ideea că instanțele de fond nu au intrat pe deplin în esența acțiunilor inculpaților, acestea fiind apreciate greșit, eronat fiind dispusă condamnarea lui Badiuțanu Ion, Badiuțanu Liubovi și Badiuțanu Nadejda în baza art.287 alin.(3) Cod penal.

Raportând normele de drept citate la circumstanțele cauzei, Colegiul constată că aceste temeuri nu-și găsesc confirmare în speța dedusă judecății și în acest sens menționează următoarele

Instanța de recurs doar verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În această ordine de idei și în raport cu circumstanțele invocate în recursurile ordinare, se atestă că împrejurările menționate în partea descriptivă a hotărârii contestate, relevă în mod concludent că instanța de apel dispunând casarea sentinței și condamnarea inculpaților Badiuțanu Ion, Badiuțanu Liubovi și Badiuțanu Nadejda în baza art.287 alin.(3) Cod penal, corect a constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind învinuirea înaintată și încadrarea juridică justă a acțiunilor infracționale ale inculpaților, în conformitate cu prevederile normelor de procedură penală și prescripțiilor de drept material, prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, fiind apreciate în conformitate cu prevederile art.101 alin.(1) Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității, veridicității și coroborării lor.

Astfel, Colegiul penal consideră că, instanța de apel just a dedus că pertinența, concludența și veridicitatea declarațiilor părților vătămate, a fost apreciată prin coroborare cu celelalte probe administrate la caz, și anume cu declarațiile martorului Badiuțanu Anatolie, care a indicat că „...*Badiuțanu Liubovi i-a dat cu bățul în cap lui Mantea Pavel...*”, a martorului Mantea Ecaterina care a relata că „...*Badiuțanu Liubovi a ieșit cu o bâtă în mână și cu fel de fel de injurături în adresa soțului pe care l-a lovit spunând că de mult îl aștepta să vină, soțul a reușit și a luat bâtă din mână și a întrebat ce s-a întâmplat, concretizând totodată că Badiuțanu Liubovi avea o bâtă de lemn, iar Nadejda ceva de lemn...*”, martorilor Gonța Nicolai și Moruza Valeriu, care au explicat „... *că au văzut la Mantea Pavel un băț, iar ultimul le-a comunicat că l-a luat din mâna lui Badiuțanu Liubovi...*”, care coroborează și cu procesul-verbal de ridicare din 04.02.2016. Astfel, instanța de apel a făcut o analiză completă a tuturor probelor și circumstanțelor cauzei, stabilind corect că inculpații au săvârșit infracțiunea prevăzută de art.287 alin.(3) Cod penal.

Colegiul atestă că, potrivit art.art.51, 52 și 113 alin.(1) Cod penal, temeiul real al răspunderii penale îl constituie fapta prejudiciabilă săvârșită, iar

componenta infracțiunii, stipulată în legea penală, reprezintă temeiul juridic al răspunderii penale. Răspunderii penale este supusă numai persoana vinovată de săvârșirea infracțiunii prevăzute de legea penală. Se consideră componentă a infracțiunii totalitatea semnelor obiective și subiective, stabilite de legea penală, ce califică o faptă prejudiciabilă drept infracțiune concretă. Componenta infracțiunii reprezintă baza juridică pentru calificarea infracțiunii potrivit unui articol concret din prezentul cod. Se consideră calificarea a infracțiunii determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componentei infracțiunii, prevăzute de norma penală.

Astfel, potrivit teoriei penale, latura obiectivă a infracțiunii prevăzute de art.287 Cod penal constă în fapta prejudiciabilă exprimată în acțiunile care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor sau de amenințarea cu aplicarea unei asemenea violențe, de opunere de rezistență violentă reprezentanților autorităților sau altor persoane care curmă actele huliganice, ori acțiunile care, prin conținutul lor, se deosebesc printr-un cinism sau obrăznicie deosebită.

Prin acțiuni care încalcă ordinea publică, se înțelege fapta săvârșită în public, îndreptată împotriva ordinii publice, care se concretizează în acostarea jignitoare a persoanelor, în alte acțiuni similare ce încalcă normele etice, tulbură ordinea publică și liniștea persoanelor.

În această ordine de idei, comiterea infracțiunii de huliganism într-un loc public nu este o caracteristică obligatorie a acestei infracțiuni, obligatoriu este modul public al infracțiunii de huliganism: fie actele huliganice sunt săvârșite în prezența unor persoane, fie rezultatul actelor huliganice devine inevitabil cunoscut altor persoane.

Aplicarea violenței asupra persoanelor sau amenințarea cu aplicarea unei asemenea violențe constituie atât violența psihică, cât și cea fizică, ce se poate manifesta prin cauzarea unor prejudicii sănătății, care pot surveni în urma săvârșirii unor acțiuni cu caracter violent, produse prin aplicarea de lovituri, prin imobilizarea, îmbrâncirea, punerea unei piedici victimei, urmate de vătămarea integrității corporale sau de leziuni corporale, sau fără cauzarea prejudiciului sănătății.

Se consideră huliganism agravat, cazul în care fapta este săvârșită cu aplicarea sau cu încercarea aplicării armei sau a altor obiecte pentru vătămarea integrității corporale sau a sănătății. La fel, latura subiectivă a infracțiunii de huliganism se caracterizează, în primul rând, prin intenție directă. Motivele acestei infracțiuni sunt motive huliganice.

Astfel, în speță, instanța de apel, reieșind din materialele cauzei, corect a stabilit că, Badiuțanu Ion, Badiuțanu Nadejda și Badiuțanu Liubovi, au săvârșit infracțiunea de huliganism potrivit indicilor calificativi încălcarea grosolană a ordinii publice, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor, care prin conținutul lor se deosebesc printr-o obrăznicie deosebită, săvârșite de mai multe persoane, cu aplicarea obiectelor pentru vătămarea integrității corporale.

Totodată, Colegiul penal constată că recurenții critică modul de apreciere a probelor de către instanța de apel, considerându-l ca necorespunzător

circumstanțelor de fapt ale cauzei, însă aceste argumente nu pot fi reținute deoarece, conform art.101 alin.(2) Cod de procedură penală, la faza judecării cauzei, instanța de judecată apreciază probele conform propriei convingeri formate în urma examinării lor în ansamblu, sub toate aspectele și în mod obiectiv, călăuzindu-se de lege. Mai mult, potrivit art.art.6 pct.11¹), 27, 414 alin.(1), (2) Cod de procedură penală, eroarea gravă de fapt nu reprezintă o apreciere greșită a probelor.

Astfel, toate probele administrate au primit o apreciere la justa lor valoare, concluziile privind vinovăția inculpaților în comiterea infracțiunii imputate rezultă din circumstanțele de fapt stabilite în cauză, iar motivele aduse de recurenți, precum că instanța nu a dat o apreciere cuvenită probelor din dosar, țin de starea de fapt a cauzei. În contextul dat, Colegiul penal reține că art.427 alin.(1) Cod de procedură penală prevede o listă exhaustivă de temeiuri pentru recurs, a cărei analiză denotă faptul că chestiunile privind aprecierea probelor nu sunt reflectate în conținutul acestui articol, astfel neconstituind un temei pentru recurs separat.

Colegiul penal respinge argumentul invocat de către inculpații Badiuțanu Ion și Badiuțanu Nadejda că, instanța nu s-a expus asupra unui eventual exces de autor, fiindcă nimeni nu a menționat că Badiuțanu Ion ar fi avut careva băț în mână, ar fi încurajat folosirea acestuia de alte persoane sau l-ar fi transmis spre folosire, or, drept exces de autor trebuie considerată nu doar săvârșirea de către autor a unei infracțiuni care nu este cuprinsă de intenția altor persoane participante la infracțiune. Ca exces de autor trebuie considerată și comiterea de către autor a unor acțiuni, care nu sunt cuprinse de intenția altor persoane participante, însă în contextul infracțiunii comise în comun. În această situație, se atestă nu excesul cantitativ de autor (când una din persoanele participante la infracțiune săvârșește un număr mai mare de infracțiuni), dar excesul calitativ de autor (când una din persoanele participante la infracțiune săvârșește aceeași infracțiune, dar într-o formă mai gravă). Astfel, în cazul în care s-a atestat fie înțelegerea prealabilă a două sau mai multor persoane de a aplica în procesul de săvârșire a huliganismului mijloacele de săvârșire a infracțiunii prevăzute la alin.(3) art.287 Cod penal, fie cunoașterea prealabilă de către persoanele participante la infracțiunea de huliganism despre prezența la una din ele a unor astfel de mijloace (iar persoanele participante cel puțin admit posibilitatea aplicării lor în procesul de săvârșire a huliganismului), atunci acțiunile tuturor persoanelor participante la infracțiune urmează a fi calificate potrivit art.287 alin.(3) Cod penal.

La, fel, în conjunctura infracțiunii de huliganism, între persoanele participante poate exista nu doar înțelegere prealabilă (preordinată), dar și înțelegere spontană. De aceea, atunci când persoanele participante la săvârșirea infracțiunii de huliganism nu cunoșteau în prealabil despre prezența la una din ele a mijloacelor de săvârșire a infracțiunii prevăzute la art.287 alin.(3) Cod penal, însă, aflând despre prezența acestora în procesul aplicării lor, continuau să coopereze cu persoana care le aplică, acțiunile tuturor persoanelor participante, de asemenea sunt calificate în conformitate cu alin.(3) art.287 Cod penal.

De asemenea, Colegiul penal respinge ca nefondat, argumentului avocatului Istrati Maria, precum că instanța de apel nu era în drept să pronunțe o hotărâre de

condamnare, bazându-se exclusiv pe materialele administrate la urmărirea penală și în prima instanță, dar urma să procedeze la o nouă audiere atât a părților vătămate, inculpaților, prin ce a fost lipsită de posibilitatea de a prezenta probe în apărarea drepturilor sale, or, potrivit art.414 alin.(1)-(4) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. Instanța de apel verifică declarațiile și probele materiale examinate de prima instanță prin citirea lor în ședința de judecată, cu consemnarea în procesul-verbal. În cazul în care declarațiile persoanelor care au fost audiate în prima instanță se contestă de către părți, la solicitarea acestora, persoanele care le-au depus pot fi audiate în instanța de apel conform regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță. În vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor.

Mai mult, potrivit art.415 alin.(2¹) Cod de procedură penală, judecând apelul declarat împotriva sentinței de achitare, instanța de apel nu este în drept să pronunțe o hotărâre de condamnare fără audierea învinuitului prezent, precum și a martorilor acuzării solicitați de părți. Martorii acuzării se audiază din nou în cazul în care declarațiile lor constituie o mărturie acuzatorie, susceptibilă să întemeieze într-un mod substanțial condamnarea inculpatului.

Sub aspectul vizat, Colegiul penal, mai atestă că partea apărării, cât și inculpata Badiuțanu Liubovi au considerat posibilă examinarea cauzei în absența avocatului și a părților vătămate (f.d.106 vol. II).

Referitor la argumentul invocat de către Badiuțanu Ion și Badiuțanu Nadejda precum că instanța de apel a luat în considerație la motivarea deciziei și la individualizarea pedepsei declarațiile martorului Buftac Sergiu, care nici nu a fost audiat și care se expune despre alte persoane și la alt caz, Colegiul penal sesizează că într-adevăr în partea descriptivă a deciziei printre declarațiile date de partea vătămată Mantea Vasile, sunt descrie și declarațiile lui Buftac Sergiu, dar aceste declarații nu au fost reținute de instanță la calificarea faptei inculpaților și nici la individualizarea pedepsei acestora. Mai mult, acest fapt nu este de natură să răstoarne soluția instanței de apel care este întemeiată, legală și motivată.

Colegiul penal respinge ca neîntemeiat și argumentul recurenților Badiuțanu Ion și Badiuțanu Nadejda, precum că instanța nu s-a expus asupra oportunității aplicării față de ei a amnistiei, de rând ce partea vătămată nu are careva pretenții pecuniare, deoarece, potrivit art.2 alin.(2) și (3) din Legea nr.210 din 29.07.2016, „Privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova”, încetarea procesului penal conform alin.(1) are loc cu acordul scris al persoanei învinuite sau inculpate. În privința persoanei care refuză încetarea procesului penal conform alin.(1) și (2) din prezentul articol, instanța de judecată, la pronunțarea sentinței, poate hotărî aplicarea prezentului articol dacă, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată și inculpatul întrunește criteriile stabilite la art.1 și nu cade sub incidența art.10.

Potrivit materialele cauzei, inculpații nu au înaintat cerere privind aplicarea

amnistiei, iar reieșind din prevederile art.2 alin.(3) din Legea nominalizată, instanța nu este obligată să se expună din oficiu asupra oportunității aplicării amnistiei, or, norma precitată statuează că instanța „*poate hotărî aplicarea prezentului articol*”.

Consecvent, potrivit art.1 alin.(1) din aceeași Lege, aceasta se aplică condiționat și exclusiv persoanelor bănuite, învinuite și inculpate care manifestă căință activă în cadrul procesului penal. Contrar normei date, nici Badiuțanu Ion și nici Badiuțanu Nadejda nu au recunoscut vina și nu s-au căit sincer pentru fapta comisă.

Totodată, art.10 alin.(2) din Legea privind amnistia prescrie că, la aplicarea alin.(1) nu se ține cont de antecedentele penale ale persoanei reabilitate și nici de antecedentele penale stinse în modul stabilit de legislație. Astfel, rezultă că persoana inculpată sau condamnată trebuie să fie cu antecedente penale stinse, pe când la momentul săvârșirii faptei de către Badiuțanu Ion, acesta, reieșind din dispoziția art.111 alin.(1) lit. d) Cod penal, avea antecedente penale nestinse.

Totodată, Colegiul penal reține că, în recursul declarat de avocatul Istrati Maria și inculpata Badiuțanu Liubovi se invocă temeiul pentru recurs prevăzut la art.427 alin.(1) pct.12) Cod de procedură penală, potrivit căruia hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel faptei săvârșite și s-a dat o încadrare juridică greșită, însă recurenții nu au motivat recursul sub acest aspect. Or, poziția instanței de recurs de a suplini din oficiu recursul recurenților prin constatări subiective constituie o derogare de la principiul contradictorialității în condițiile egalității armelor.

În acest context, Colegiul penal ține să menționeze că, instanța de recurs nu este competentă să completeze din oficiu recursurile ordinare ale apărării cu circumstanțe în fapt și în drept, care le-ar justifica.

Conform art.24 alin.(2) Cod de procedură penală, instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii.

În contextul celor menționate, Colegiul penal constată că decizia instanței de apel cuprinde fondul apelului și temeiurile de fapt și de drept care au dus la emiterea soluției contestate, precum și motivele adoptării ei, motivarea soluției nu contrazice dispozitivului hotărârii, instanța de apel s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, fapta întrunește elementele constitutive ale infracțiunii incriminate, ceea ce se încadrează în prevederile art.417 Cod de procedură penală.

Prin urmare, argumentele recurenților sunt neîntemeiate, decizia instanței de apel fiind bine argumentată, motivată și în concordanță cu prevederile art.394 Cod de procedură penală.

În atare circumstanțe, raportând situația reținută în cauză la prevederile art.432 alin.(2) Cod de procedură penală, rezultă că lipsesc temeiuri de drept de casare a hotărârii contestate și, prin urmare, se impune soluția inadmisibilității recursurilor ordinare declarate, ca fiind vădit neîntemeiate.

7. În corespundere cu art.432 alin.(1), (2) pct.4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate de către avocatul Gamurari Victoria în numele inculpatei Badiuțanu Liubovi, de către inculpații Badiuțanu Ion și Badiuțanu Nadejda și de către avocatul Istrati Maria împreună cu inculpata Badiuțanu Liubovi, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 24 aprilie 2019, în cauza penală în privința lui *Badiuțanu Ion xxxxx, Badiuțanu Liubovi xxxxx și Badiuțanu Nadejda xxxxx*, deoarece sunt vădit neîntemeiate.

Decizia este irevocabilă, pronunțată motivat la 05 decembrie 2019.

Președinte

Vladimir Timofti

Judecători

Anatolie Țurcan

Elena Cobzac